

Vypořádání závazků státu z ekologických smluv z pohledu nabyvatelů

JUDr. Kristýna Oberfalcerová, DEA, DESS
OBERFALCEROVÁ A SPOL., ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ S.R.O.

Privatizace a uzavírání ekologických smluv

- **Ekologické smlouvy**

- Mezi nabyvatelem privatizovaného majetku a ČR
- Zakládají povinnost ČR uhradit nabyvateli sanační práce do výše stanovené garance
- Do 2001 vypisovali tendry nabyvatelé a MF/FNM jim proplácelo účelně vynaložené náklady
- **Od 2001 má MF povinnost vypsát výběrové řízení na sanační práce**
- MF má povinnost postupovat podle ZVZ

Finanční závazky státu

- **Celková výše nevyčerpané garance je nejasná**
  - Podle MF ve 2015: cca 175 miliard (ale cca 208 miliard k 31.12.2014), z toho zbývá vypsát zakázky za cca 102 miliard
  - neomezené garance
- **Výše garance dle ekologických smluv cca. 175 miliard, ale inflace za 20 let přes 110%**
- **Tato částka je bez DPH, kterou je třeba přičíst**
- **Celkem tedy: 214 miliard po přičtení inflace + 21% DPH = cca 259 miliard?????**

Nabyvatelé

- **Nabyvatelé, u kterých není garance vyčerpána**
  - MF má povinnost zakázku vypsát, ale nevypíše
  - ve smlouvě není uveden termín plnění, tj. plnění na výzvu, ale MF neplní
  - Zvýšení ceny sanačních prací v důsledku nečinnosti státu
- **Nabyvatelé, u kterých je garance vyčerpána, ale ekologická zátěž nebyla odstraněna**
  - Rozpor mezi výší garance a realitou
  - Zvýšení ceny sanačních prací v důsledku nečinnosti státu
  - Inflace + DPH

Nerovný přístup MF – priorita kontaminovaných lokalit I

- Na základě čeho vybírá MF lokality, pro které vypíše výběrové řízení?
- Dle MF a MŽP jsou priority stanoveny v SEKM (systém evidence kontaminovaných míst) následovně:
  - Kontaminované lokality: A3 (bezodkladné); A2 (nutné) a A1 (žádoucí);
  - Potenciálně kontaminované lokality: P1 – P4
  - Nekontaminované lokality: není nutný zásah (N0 – N2)

Nerovný přístup MF – priorita kontaminovaných lokalit II

- **Od 1.1.2014 vypsal MF následující zakázky:**
  - A3 (bezodkladný zásah): 14
  - A2 (nutný zásah): 10
  - **A1 (žádoucí zásah): 1 (Aircraft Industries a.s.)**
  - **P1 (nutný monitoring): 1 (Rašelina a.s.)**
  - **N2 (zásah není nutný): 1 (Harfa s.r.o.)**

Proč vypsal MF i zakázky, které nebyly prioritní?

Nerovný přístup MF – navýšení garance

- MF doporučilo vládě ČR schválení navýšení garance u vybraných nabyvatelů, ale u ostatních nikoli:
  - 21 navýšení garance
  - 4 zamítnutí navýšení garance
  - 9 žádostí o navýšení garance, o kterých nebylo rozhodnuto

Nerovný přístup MF – výše garance

- Zohlednění inflace pouze u některých nabyvatelů, přestože ČR dlouhodobě neplní své finanční závazky
- Započítání DPH do výše garance pouze u některých nabyvatelů
- Přiznání neomezené garance některým nabyvatelům (Procter + Gamble, IVECO)

Role ČIŽP při řešení starých ekologických zátěží I

- Ukládá nápravná opatření, kterými ukládá nabyvatelům, aby sanaci provedli
- Ekologická smlouva stanoví, že výběrové řízení může vypsát pouze MF
- Plnění těchto opatření ČIŽP nesankcionuje nebo libovolně mění termín jeho dokončení, tj. mění své již pravomocné rozhodnutí
- nesplnění opatření je přestupkem resp. správním deliktem

Role ČIŽP při řešení starých ekologických zátěží II

- ČIŽP musí tyto delikty projednat z moci úřední:
  - nálezný ústavního soudu (II. ÚS 586/2002) „nemůže náležet na libovůli správního orgánu, zda řízení, které lze zahájit pouze z vlastního podnětu, zahájí, či nikoliv, neboť jeho činnost je ovládána mj. principem oficality, podle kterého má správní orgán právo a povinnost zahájit řízení, jakmile nastane skutečnost předvídaná zákonem.

Role ČIŽP při řešení starých ekologických zátěží III

- ČIŽP tedy neplní povinnost zahájit správní řízení, jakmile není opatření k nápravě splněno ve stanovené lhůtě
- **Nečinnost ČIŽP by mělo řešit MŽP jako nadřízený orgán, které by zásadně mělo přikázat ČIŽP, aby jednala, případně věc převzít**

Role ČIŽP při řešení starých ekologických zátěží IV

- **Rozsudek NSS, 6.10.2015, čj. 8 As 171/2014:**
  - nesplnění povinností dle původního nápravného opatření ani nečinnost MF nelze považovat za novou skutečnost a ČIŽP proto není oprávněna vydat nové rozhodnutí
  - nedodržení termínu sanace došlo v důsledku nečinnosti MF
  - **ČR na sebe převzala povinnosti a nevypsání zakázky nelze přičítat k tíži nabyvatele**

Situace nabyvatelů I

- **Naprostá nečinnost státu od r. 1994**
- **Nemožnost samofinancování – náklady na odstranění ekologických zátěží většinou několikrát převyšují jmění nabyvatele**
- **Náhrada škody způsobené nečinností a porušováním ekologických smluv státu**
  - Náklady spojené s odstraněním zátěže
  - Ušlý zisk z důvodu nemožnosti využívat svůj majetek
  - Případná pokuta od ČIŽP

Situace nabyvatelů II

- **Rozsudek MS v Praze, 1.2. 2011, KOPOS KOLÍN a.s. proti MF:**
  - závazek MF vypsát zakázku na sanaci budovy dle ekologické smlouvy
  - KOPOS zajistil potřebná rozhodnutí a požádal FNM o vypsání zakázky, ale FNM/MF zakázku nevypsalo
  - **KOPOS vypsál zakázku sám a následně žaloval MF na náhradu nákladů spojených s realizací sanace**

Situace nabyvatelů III

- **Z rozsudku ve věci KOPOS:**
  - „pro naplnění účelu ekologické smlouvy a spravedlivého uspořádání vztahů mezi účastníky, je nezbytné MF jako právnímu nástupci FNM uložit povinnost zaplatit společnosti KOPOS vynaložené náklady do prokázané výše“
  - „společnost KOPOS zcela správně vyhodnotila vzniklou situaci a dospěla ke správnému závěru, že jedinou možnou cestou k zabránění vzniku škod je zajistit odstranění staré ekologické zátěže podle ekologické smlouvy, uzavřením smlouvy s jí vybraným subjektem a na vlastní náklady“

Závěr

- ČIŽP nemůže svévolně měnit již vydaná nápravná opatření v důsledku nečinnosti MF;
- ČIŽP, resp. MŽP jako nadřízený orgán, postupuje protizákonně, pokud nevymáhá plnění nápravných opatření;
- **Nabyvatel má tzv. prevenční povinnosti a v případě nečinnosti MF je oprávněn, resp. povinen, vypsát zakázku sám a požadovat úhradu po MF**

Kontakt

JUDr. Kristýna Oberfalcerová, DEA, DESS

Oberfalcerová a spol., advokátní kancelář s.r.o.

Národní 340/21, 110 00, Praha 1

Email: kristyna@oberfalcerova.com

Tel: 724 721 304

